

Consiliul
Uniunii Europene

Bruxelles, 3 octombrie 2022
(OR. en)

Dosar interinstituțional:
2022/0303(COD)

13079/22
ADD 3

JUSTCIV 121
JAI 1260
CONSOM 243
COMPET 753
MI 703
FREMP 197
CODEC 1399
TELECOM 389
CYBER 311
DATAPROTECT 266

NOTĂ DE ÎNȘOȚIRE

Sursă:	Secretara Generală a Comisiei Europene, sub semnătura dnei Martine DEPREZ, Directoare
Data primirii:	29 septembrie 2022
Destinatar:	Secretariatul General al Consiliului
Nr. doc. Csie:	SWD(2022) 320 final
Subiect:	DOCUMENT DE LUCRU AL SERVICIILOR COMISIEI REZUMAT AL RAPORTULUI PRIVIND EVALUAREA IMPACTULUI care însoțește documentul Propunere de directivă a Parlamentului European și a Consiliului privind adaptarea normelor în materie de răspundere civilă extracontractuală la inteligența artificială (Directiva privind răspunderea în materie de IA)

În anexă, se pune la dispoziția delegațiilor documentul SWD(2022) 320 final.

Anexă: SWD(2022) 320 final

COMISIA
EUROPEANĂ

Bruxelles, 28.9.2022
SWD(2022) 320 final

DOCUMENT DE LUCRU AL SERVICIILOR COMISIEI
REZUMAT AL RAPORTULUI PRIVIND EVALUAREA IMPACTULUI
care însoțește documentul

Propunere de directivă a Parlamentului European și a Consiliului
privind adaptarea normelor în materie de răspundere civilă extracontractuală la
inteligența artificială (Directiva privind răspunderea în materie de IA)

{COM(2022) 496 final} - {SEC(2022) 344 final} - {SWD(2022) 318 final} -
{SWD(2022) 319 final}

Fișă rezumat
Evaluarea impactului inițiativei privind răspunderea civilă pentru prejudiciile cauzate de IA
A. Necesitatea de a acționa
Care este problema și de ce constituie o preocupare la nivelul UE?
Implementarea IA este atât un obiectiv al Comisiei, cât și o tendință preconizată. Deși se preconizează că produsele/serviciile bazate pe IA vor fi mai sigure decât cele tradiționale, se vor produce în continuare accidente. Normele actuale în materie de răspundere, în special normele naționale bazate pe culpă, nu sunt adaptate pentru a trata cererile de despăgubire pentru prejudiciile cauzate de produsele/serviciile bazate pe IA. În temeiul acestor norme, victimele trebuie să dovedească o faptă ilicită/omisiune din partea unei persoane care a cauzat prejudiciul. Caracteristicile specifice ale IA, inclusiv autonomia și opacitatea (așa-numitul efect al „cutiei negre”), fac ca identificarea persoanei responsabile și furnizarea de elemente de probă pentru îndeplinirea cerințelor pentru soluționarea cu succes a unei acțiuni în răspundere să fie dificile sau prohibitive. Comisia dorește să evite situația în care victimele prejudiciilor cauzate de IA, de exemplu cetățenii, întreprinderile, sunt mai puțin protejate decât victimele tehnologiilor tradiționale. O astfel de lipsă de despăgubire le poate afecta încrederea în IA și, în cele din urmă, adoptarea produselor/serviciilor bazate pe IA. Este incert modul în care normele naționale în materie de răspundere pot fi aplicate particularităților IA. În plus, în fața unui rezultat injust pentru victimă, instanțele pot aplica ad-hoc normele existente pentru a ajunge la un rezultat just. Acest lucru va genera insecuritate juridică. Prin urmare, întreprinderile vor întâmpina dificultăți în a prevedea modul în care se vor aplica normele existente în materie de răspundere în cazul producerii unor prejudicii. Prin urmare, acestea vor întâmpina dificultăți în evaluarea și asigurarea expunerii lor la riscul de răspundere. Acest impact este amplificat în cazul întreprinderilor care își desfășoară activitatea la nivel transfrontalier, deoarece incertitudinea va acoperi diferite jurisdicții. Aceasta va afecta în special IMM-urile, care nu se pot baza pe expertiza juridică internă sau pe rezervele de capital. De asemenea, se preconizează că, dacă UE nu va lua măsuri, statele membre își vor adapta normele naționale în materie de răspundere la provocările prezentate de IA. Acest lucru va duce la o fragmentare și mai mare și la o creștere a costurilor pentru întreprinderile care își desfășoară activitatea la nivel transfrontalier.
Care este rezultatul urmărit?
Inițiativa răspunde priorității Comisiei privind tranziția digitală. Obiectivul general este de a promova introducerea unei IA de încredere pentru a valorifica pe deplin beneficiile IA. Prin urmare, Cartea albă privind IA vizează crearea unui ecosistem de încredere pentru a promova adoptarea IA. Inițiativa privind răspunderea este corolarul necesar al normelor de siguranță adaptate la IA și completează astfel Legea privind IA. Inițiativa privind IA: - va asigura faptul că victimele produselor/serviciilor bazate pe IA sunt protejate în aceeași măsură ca victimele tehnologiilor tradiționale;

- va reduce incertitudinea juridică în ceea ce privește expunerea la riscul de răspundere a întreprinderilor care dezvoltă sau utilizează IA;
- va preveni apariția unor adaptări fragmentate specifice IA ale normelor naționale în materie de răspundere.

Care este valoarea adăugată a acțiunii la nivelul UE (subsidiaritate)?

Promovarea introducerii IA în Europa implică necesitatea de a deschide piața unică a UE pentru operatorii economici care doresc să dezvolte sau să adopte IA în întreprinderile lor.

Condițiile prealabile sunt reducerea incertitudinii juridice și prevenirea fragmentării, în cazul în care statele membre încep să își adapteze pe cont propriu normele naționale în moduri diferite.

Estimările prudente sugerează că acțiunea la nivelul UE privind răspunderea pentru IA ar avea un impact pozitiv de 5-7 % asupra valorii producției comerțului transfrontalier relevant în comparație cu scenariul de referință.

B. Soluții

Care sunt diferitele opțiuni disponibile pentru atingerea obiectivelor? Există o opțiune preferată? Dacă nu, de ce?

Opțiunea de politică 1: trei măsuri pentru a reduce sarcina probei pentru victime în ceea ce privește susținerea cu elemente de probă a acțiunii în răspundere:

(a) armonizarea modului în care informațiile înregistrate/documentate în conformitate cu normele privind siguranța produselor prevăzute în Legea privind IA pot fi divulgate în cadrul procedurilor judiciare, astfel încât victima să poată identifica și dovedi fapta/omisiunea care a condus la prejudiciul suferit;

(b) în cazul în care victima demonstrează că persoana responsabilă nu a respectat cerințele de siguranță prevăzute de Legea privind IA menite să prevină prejudiciile, instanțele ar putea presupune că această neconformitate a cauzat prejudiciul. Persoana potențial răspunzătoare ar avea posibilitatea de a răsturna o astfel de prezumție, de exemplu dovedind că o altă cauză a condus la producerea prejudiciului;

(c) în cazul în care singura modalitate prin care victima poate dovedi acțiunea în răspundere civilă este de a demonstra ce s-a întâmplat în cadrul IA, această sarcină care revine victimei ar fi redusă. Persoana potențial răspunzătoare ar avea posibilitatea de a dovedi că nu a acționat în mod neglijent.

Opțiunea de politică 2: măsurile din cadrul opțiunii 1 + armonizarea unui regim de răspundere obiectivă pentru cazurile de utilizare a IA cu un anumit profil de risc. Răspunderea obiectivă înseamnă că o persoană care expune publicul unui risc [adesea pentru interese juridice de mare valoare (viață, sănătate, proprietate)] și obține un beneficiu din aceasta este răspunzătoare în cazul în care un astfel de risc se materializează, de exemplu, răspunderea pentru proprietarul unui autoturism. În astfel de cazuri, victima trebuie doar să dovedească faptul că prejudiciul materializat provine din sfera de risc a persoanei responsabile. Aceasta poate fi însoțită de o asigurare obligatorie.

Opțiunea de politică 3: abordare etapizată (**opțiunea de politică preferată**) constând în

– o primă etapă: măsurile din cadrul opțiunii 1 și

– o a doua etapă: un mecanism de revizuire pentru a reevalua necesitatea armonizării răspunderii obiective

pentru cazurile de utilizare a IA cu un anumit profil de risc (eventual însoțită de o asigurare obligatorie).

Care sunt punctele de vedere ale diferitelor părți interesate? Cine sunt susținătorii fiecărei opțiuni?

Per ansamblu, majoritatea părților interesate au fost de acord cu problemele identificate și au sprijinit acțiunea la nivelul UE.

Cetățenii, organizațiile de consumatori și instituțiile academice din UE au confirmat în mod covârșitor necesitatea unei acțiuni la nivelul UE pentru a reduce problemele victimelor în ceea ce privește sarcina probei. Întreprinderile, deși recunosc efectele negative ale incertitudinii legate de aplicarea normelor în materie de răspundere, au fost mai prudente și au solicitat o intervenție specifică pentru a evita limitarea inovării.

O imagine similară a apărut în ceea ce privește opțiunile de politică. Cetățenii, organizațiile de consumatori și instituțiile academice din UE au sprijinit ferm cel puțin măsurile privind sarcina probei. Aceștia au pledat, de asemenea, pentru cea mai puternică măsură, și anume armonizarea normelor în materie de răspundere obiectivă însoțită de o asigurare obligatorie.

Întreprinderile au avut păreri împărțite, în funcție și de dimensiunea lor. Răspunderea obiectivă a fost considerată disproporționată. Armonizarea reducerii sarcinii probei a câștigat mai mult sprijin, în special în rândul IMM-urilor. Cu toate acestea, întreprinderile au lansat un avertisment privind riscul unui transfer complet al sarcinii probei.

C. Impactul opțiunii preferate

Care sunt avantajele opțiunii preferate (sau ale opțiunilor principale, în cazul în care nu există o opțiune preferată)?

Opțiunea de politică preferată ar asigura faptul că victimele produselor și serviciilor bazate pe IA (persoane fizice, întreprinderi și alte entități publice sau private) sunt protejate în aceeași măsură ca și victimele tehnologiilor tradiționale. Aceasta ar spori nivelul de încredere în IA și ar promova adoptarea acesteia.

În plus, inițiativa ar reduce incertitudinea juridică și ar preveni fragmentarea, ajutând astfel întreprinderile, și mai ales IMM-urile, care doresc să valorifice întregul potențial al pieței unice a UE prin introducerea produselor și serviciilor bazate pe IA la nivel transfrontalier.

Inițiativa ar îmbunătăți, de asemenea, condițiile pentru ca asigurătorii să ofere acoperire pentru activitățile legate de IA, ceea ce este esențial pentru gestionarea riscurilor în special pentru IMM-uri.

În ceea ce privește beneficiile pentru mediu, se preconizează că inițiativa va genera îmbunătățiri și va contribui la inovarea în materie de tehnologii ecologice.

Marea majoritate a produselor și serviciilor de vârf pe care această inițiativă urmărește să le promoveze nu sunt încă disponibile pe piață. Măsurile propuse anticipează evoluția situației, deoarece adaptează cadrul juridic la nevoile și provocările specifice ale IA, astfel încât să creeze un ecosistem de încredere și securitate juridică.

Având în vedere această abordare de politică orientată spre viitor, nu sunt disponibile date suficiente pentru cuantificarea impactului opțiunii de politică preferate. Prin urmare, aceste efecte au fost evaluate în principal din punct de vedere calitativ, ținând seama de toate datele disponibile, estimările experților și contribuțiile părților interesate. Pe baza unor ipoteze motivate, au fost urmărite unele abordări de

cuantificare.

Și anume, se estimează că opțiunea de politică preferată ar genera o creștere a valorii de piață a IA în UE-27 între aproximativ 500 de milioane EUR și aproximativ 1,1 miliarde EUR în 2025. În plus, o analiză microeconomică bazată pe date de piață pentru aspiratoarele robotizate sugerează că inițiativa ar genera o creștere a bunăstării generale în UE-27 de 30,11 - 53,74 milioane EUR numai pentru această categorie de produse.

Care sunt costurile aferente opțiunii preferate (dacă există; în caz contrar, ale opțiunilor principale)?

Opțiunea de politică preferată previne decalajele în materie de răspundere cauzate de caracteristicile specifice ale IA. Aceasta ar asigura faptul că, în cazurile în care caracteristicile specifice ale IA nu ar fi permis victimei să dovedească faptele necesare, în locul victimei, persoana responsabilă de producerea prejudiciului suportă costurile.

Acest lucru este în conformitate cu unul dintre scopurile fundamentale ale legislației în materie de răspundere, și anume asigurarea faptului că o persoană care aduce prejudicii altei persoane în mod ilegal va compensa prejudiciul cauzat victimei. De asemenea, obiectivul de politică al Comisiei asigură în mod inerent că victimele prejudiciilor cauzate cu implicarea sistemelor de IA beneficiază de același nivel de protecție ca și victimele prejudiciilor cauzate de tehnologiile tradiționale. Aceasta conduce la o alocare mai eficientă a costurilor către persoana care a cauzat efectiv prejudiciul și care este cea mai în măsură să prevină producerea prejudiciului.

Este foarte probabil ca persoanele potențial responsabile (în special întreprinderile active pe piața IA) să fie acoperite de asigurare. Soluțiile de asigurare permit repartizarea sarcinii răspunderii în întreaga comunitate a asiguraților și, prin urmare, limitează costurile persoanelor responsabile la primele anuale de asigurare. Prin urmare, asigurații ar percepe costul despăgubirii victimei doar ca o creștere marginală a primelor lor de asigurare.

Nu a fost posibilă o cuantificare foarte solidă și precisă a costurilor deoarece marea majoritate a produselor și serviciilor de vârf promovate de această inițiativă nu se află încă pe piață. Pe baza datelor disponibile, a analizelor efectuate de experți și a ipotezelor motivate, s-a estimat că opțiunea de politică preferată poate duce la o creștere a valorii totale a primelor de asigurare de răspundere generală plătite anual în UE cuprinsă între 5,35 milioane EUR și 16,1 milioane EUR.

Care sunt efectele asupra IMM-urilor și asupra competitivității?

Prin îmbunătățirea condițiilor de funcționare a pieței interne a produselor și serviciilor bazate pe IA, inițiativa ar avea un impact pozitiv asupra competitivității întreprinderilor active pe piața europeană a IA. Aceste întreprinderi ar deveni mai competitive la nivel mondial, ceea ce va consolida poziția UE în raport cu concurenții săi în cursa mondială pentru IA (în special SUA și China). Întrucât IA este o tehnologie generică transversală, aceste beneficii nu ar fi limitate la anumite sectoare specifice, ci s-ar aplica – deși în grade diferite – în toate sectoarele în care IA este dezvoltată sau utilizată.

IMM-urile ar beneficia și mai mult decât alte părți interesate de reducerea incertitudinii juridice și a fragmentării, deoarece sunt mai afectate de aceste probleme în temeiul normelor actuale în materie de răspundere. Această inițiativă ar îmbunătăți condițiile, în special pentru IMM-urile care doresc să introducă produse sau servicii bazate pe IA în alte state membre. Acest lucru este esențial deoarece piața IA a UE este determinată în mare măsură de către IMM-urile care dezvoltă, implementează sau utilizează

tehnologiile IA.

IMM-urile ar beneficia de această inițiativă și în calitate de victime ale prejudiciilor cauzate de IA, deoarece s-ar putea baza pe reducerea sarcinii probei care le revine pentru a solicita despăgubiri.

Va exista un impact semnificativ asupra bugetelor și a administrațiilor naționale?

Nu se preconizează niciun impact semnificativ asupra bugetelor și a administrațiilor naționale.

Măsurile avute în vedere pentru a reduce sarcina probei pentru victime ar putea fi integrate fără obstacole în cadrele procedurale și de răspundere civilă existente ale statelor membre.

Statele membre vor trebui să raporteze cu privire la punerea în aplicare a inițiativei și să furnizeze anumite informații pentru revizuirea specifică efectuată de Comisie. Totuși, aceste cerințe de raportare se vor limita la informațiile disponibile prin intermediul bazelor de date existente ale statelor membre și la informațiile raportate în temeiul altor instrumente juridice (de exemplu, Legea privind IA sau Directiva privind asigurarea auto), care vor crea sinergii și vor asigura coerența viitoarelor măsuri de politică în diferite domenii de politică.

Vor exista alte efecte semnificative?

Drepturi fundamentale: inițiativa va contribui la sprijinirea aplicării efective la nivel privat a drepturilor fundamentale și la menținerea dreptului la o cale de atac eficientă în cazul în care riscurile IA în materie de drepturi fundamentale (de exemplu, discriminarea) s-au materializat.

Dimensiunea internațională: propunând o abordare echilibrată în ceea ce privește răspunderea pentru prejudiciile cauzate de IA, UE are posibilitatea de a stabili un criteriu de referință la nivel mondial și de a-și promova abordarea ca soluție globală, ceea ce ar genera, în cele din urmă, un avantaj competitiv pentru „IA produsă în Europa”.

Proporționalitate?

Opțiunea preferată este concepută pentru a pregăti terenul pentru dezvoltarea și utilizarea IA, atingând în același timp obiectivul principal de promovare a introducerii sale în UE.

Totuși, această opțiune nu va depăși ceea ce este necesar. În primul rând, intervenția UE este specifică, întrucât va reduce sarcina probei numai pentru victime. Aceasta va armoniza doar elementele de răspundere care sunt afectate de IA, lăsând alte elemente, cum ar fi determinarea culpei și a cauzalității la latitudinea legislațiilor naționale existente.

În al doilea rând, opțiunea preferată amână evaluarea necesității de a armoniza răspunderea obiectivă pentru o etapă ulterioară, când pot fi colectate mai multe informații despre IA și utilizările sale (a se vedea mai jos).

În al treilea rând, opțiunea preferată va propune o abordare de armonizare minimă. Deși armonizarea minimă nu creează condiții de concurență pe deplin echitabile, aceasta asigură faptul că noile norme pot fi integrate fără obstacole în cadrul juridic de răspundere civilă existent în fiecare stat membru.

Astfel, statele membre vor fi în măsură să integreze în dreptul lor intern intervențiile specifice ale UE din opțiunea preferată, iar inițiativa va spori, în întreaga UE, securitatea juridică, va preveni fragmentarea juridică suplimentară și va asigura o protecție eficace a victimelor care va fi comparabilă cu nivelul de

protecție pentru alte prejudicii.

D. Acțiuni ulterioare

Când va fi reexaminată politica?

Opțiunea de politică preferată cuprinde o abordare etapizată: mai întâi, introducerea unor măsuri de reducere a sarcinii probei pentru victimă și apoi, pe baza unei clauze de revizuire, evaluarea situației după cinci ani. Acest proces va permite Comisiei să evalueze, în lumina evoluției tehnologiei și a utilizărilor acesteia, dacă, pe lângă măsurile de reducere a sarcinii probei, este necesară, de asemenea, armonizarea răspunderii obiective și o asigurare obligatorie.